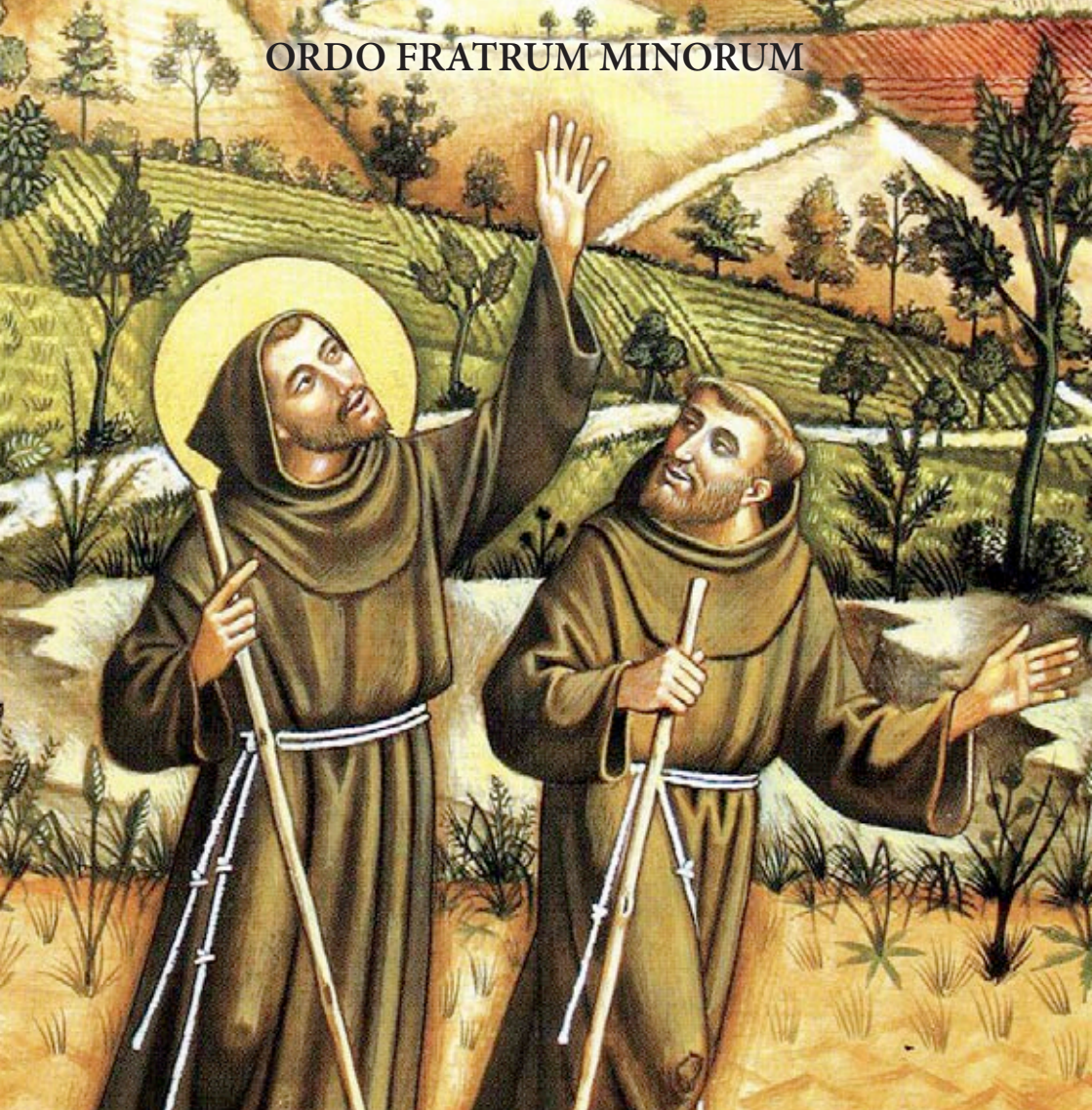

ORDO FRATRUM MINORUM

Ite, nuntiate...

SMJERNICE VODILJE O NOVIM OBLICIMA
ŽIVOTA I POSLANJA U REDU MANJE BRAĆE

Ite, nuntiate...

**Smjernice vodilje o novim oblicima života i poslanja
u Redu manje braće**

**RIM
USKRS, 2014.
2017**

Copertina: Piero Casentini
Impaginazione: Ufficio Comunicazioni OFM

*“Stoga se, braćo,
svi veoma čuvajmo
da pod izlikom kakve nagrade,
djela ili pomoći
ne upropastimo ili ne udaljimo
svoj duh i srce od Gospodina.*

*Nego u svetoj ljubavi, koja je Bog,
molim svoju braću, kako ministre tako i ostale,
da otklone svaku zapreku i kane se svake brige i tjeskobe,
što bolje mogu,
te nastoje neokaljana i čista duha
služiti, ljubiti, štovati i častiti Gospodina Boga,
što on nadasve traži.*

*I uvijek gradimo nastambu i boravište njemu,
koji je Gospodin Bog svemogući, Otac i Sin i Duh Sveti.”*

(Sveti Franjo, Nepotvrđeno pravilo 22, 25-27; FF 60-61)

Predgovor

Predraga braćo,
Gospodin vam dao svoj mir!

“*Ite, nuntiate...*”: ove riječi, koje je uskrsli Gospodin Isus uputio Mariji Magdaleni i drugoj Mariji i koje nam je donio sveti Matej u svom Evanđelju (28,10), nastavljaju danas odjekivati iz praznine groba, pozivajući snažno nas Manju braću da odgovorimo s novim uvjerenjem na dar evanđeoskoga poziva. Njegov poziv da “*idemo i naviještamo*” zahvaća život nas uskrslih s njim, probuđujući i proizvođači u nama dinamizam, energiju, zalaganje i kreativnost.

S tim duhom radosti i svete novosti predstavljam vam *Pomagalo* koje Generalno tajništvo za misije i evangelizaciju želi ponuditi svima vama, kao smjernice vodilje o *Novim oblicima života i poslanja*. Ti novi oblici su uzvraćanje Gospodinu dara našega zvanja i u praksi izražavaju zalaganje kojim Red želi ponovno oživjeti svoju nazočnost u današnjem svijetu.

Nakana *Pomagala* jest da se više i bolje navijesti i obznani te nove oblike svoj braći i, ponajprije, provincijalnim ministrima i kustodima koji imaju zadatak da razluče nadahnuće povjerene im braće, da ih ohrabre i da izbliza prate uspostavljanje novih bratstava. Ove *Smjernice vodilje* se obraćaju na poseban način vama, draga braćo, koji ste nadahnuti da živite nove oblike života i poslanja, da vam pruže potporu, simpatiju i smjerodavne kriterije u ostvarivanju onoga što gori u vašem srcu.

Želim živo zahvaliti članovima kako Generalnoga tajništva za misije i evangelizaciju, tako i Povjerenstvu koje je priredilo ovo *Pomagalo* - fra Massimu Tedoldi, fra Arturu Rios Lara, fra Adrianu Busatto, fra Mariu Vaccari, fra Jacopu Pozzerle i fra Jaquesu Jouët -, kao i svima onima koji su pridonijeli u izrađivanju i redakciji, uključujući prevoditelje, zahvaljujući kojima će ovo *Pomagalo*

biti objavljeno, osim na tri službena jezika Reda, također i na francuskom, portugalskom, njemačkom, poljskom i hrvatskom.

Jasna je i sigurna činjenica da su, unutar Reda, različiti novi oblici života i poslanja prošli svoj značajan hod pripreme i života. Zaželele su ih Generalne konstitucije (115§2), potaknuo ih je s uvjerenjem Generalni kapitul 2009. godine (Nositelji dara Evanđelja, Nalog 20) da se “dadne tijelo od mesa” identitetu i novosti naše karizme.

Predajući vam ove Smjernice vodilje, pozivam sve vas, draga manja braćo, da gledate sa strastvenošću i revnošću na papu našega Franju, da bismo nadahnuti njim, istinskim novim evangelizatorom, mogli pronaći uvijek obnovljene evanđeoske modalitete za naš život i poslanje u Crkvi i u svijetu, u službi najsiromašnijih i onih koji žive na “periferijama ljudskoga (humanum)”.

Na ovome putu, u nasljedovanju “Onoga koji jest, koji bijaše i koji dolazi, Svevladar” (Otkr 1,8), neka nas prate, podupiru i zagovaraju za nas Blažena Siromašna Majka našega Gospodina Isusa Krista i serafski Otac Sveti Franjo.

Bratski

Rim, 20. travnja 2014.

Uskrs

Fr. Michael Anthony Perry, OFM
Generalni Ministar

Prot. 104706

Uvod

Ovo Pomagalo je rođeno na putu, pisano više nogama nego rukama ... Nogama izlaska onih koji su poslušali zapovijed Raspetoga: *Franjo, idi!*, i apel gubavca: *Franjo, dođi!* Pisano nogama mnogih autora. To su braća koja su u ovim posljednjim desetljećima tražila da učine konkretnim pravovjerni nauk naših mnogih dokumenata: prelijepih, savršenih, ali veoma često samo napisanih na papiru i brzo zaboravljenih... Ove noge prelazile su iz teorije u praksu, iz nekog papirnatog približavanja u ulazak u konkretnost. Usudile su se. Uprljale su se na prašnjavim putovima našega svijeta da donesu navještaj mira i dobra. Ova braća s nogama u izlasku upućuju svima privlačan apel: lijepo je izići iz malog samostanskog klaustura da se korača u velikom klausturu svijeta, da se susretne, navijesti, i osobito da se bude ... Da se dotakne razoružanim i manjim rukama tijelo ljudi koji žive u našim gradovima, na periferijama, koji su u traženju smisla, života. Da se uzajamno podijeli sigurnost pape Franje: “Izići iz samih sebe da bi se sjedinilo s drugima, dobro je” (*Evangelii Gaudium* 87), i dobro je, jer ići ususret drugima znači uputiti se prema Kristu, dobru koje je osobom postalo.

Upravo ta braća su napisala ove smjernice, sa dvostrukom nakanom: da pozovu cijelo sveopće Bratstvo da pije na svježim izvorima darovane nam karizme – stresajući sa sebe tromost blagostanja koje nas umrtvljuje i zarobljava – i da se ocrta, gotovo fotografira, hod do sada izvršen: hod sačinjen od mnogih radosti i napora, pokušaja i dobrih rezultata, omogućenih snagom Duha.

Ove Smjernice vodilje, dakle, su jednostavno:

- dijeljenje kratke povijesti Novih oblika života i poslanja; povijest gdje je zamjetljiv splet između nadahnuća Gospodinova, odgovora brata i razlučivanja ministara,
- smjernice rođene iz iskustva onih koji traže da žive s dubokom željom i zalaganjem ljepotu franjevačke karizme, u obnovi osobnoga i zajedničkoga života, u zalaganju da ga se prevede u govorni jezik naroda,
- sažetak koji predlaže one elemente koji su temelj Novog oblika života i poslanja, sinteza borbenog i štoviše ratobornog dinamizma između instancije *ad intra* i *ad extra*, između svakidašnjeg hoda uzlaska prema Bogu i silaska prema braći i sestrama,
- ponizne bratske sugestije da se žive konstruktivni odnosi između novih oblika i života provincije, osobito u odnosu na formativni hod, u hodu pratnje i provjere.

Svi smo zahvalni ovoj braći koja, pred raširenim rizikom da verbaliziraju Tijelo Kristovo, vjeruju u konkretnost Riječi Tijelom postale, Riječi koja stalno postaje Tijelom, danas, u povijesti i zemljopisu gdje nas je Providnost smjestila.

Privlačnost novoga života postaje mogući magnet za nas. Podsjeća nas da je *Novost* sam *Identitet* Reda manje braće. Mi smo doista mi sami, kad u nas prodre *Novost* Duha Božjega.

Novom životu Uskrsloga povjeravamo svi zajedno hod tih Novih oblika, da učine da odjekne u svima i u svim našim bratstvima melodija Aleluje novoga života!

Imamo dvojicu novih svetaca, papu Ivana XXIII. i papu Ivana Pavla II.: neka nas njihovo društvo pomogne da u *sebi izgrađujemo novu kuću i novo trajno boravište svemogućem Gospodinu* (Sveti Franjo): kuću gdje svi možemo ući i boraviti, da nađemo njegovo milosrdno lice i uvijek čudesno novo!

Rim, 27. travnja 2014.
Bijela nedjelja
ili Nedjelja Božanskoga Milosrđa

fra Massimo Tedoldi OFM
*generalni tajnik za
misije i evangelizaciju*

1. Novo vino u nove mješine

*“Sjetimo se dobro svi:
ne može se naviještati Isusovo Evanđelje
bez konkretnog svjedočenja životom.*

*Tko nas sluša i vidi
mora moći čitati u našim djelima
ono što sluša iz naših usta
i dati slavu Bogu!*

*Na pamet mi sada dolazi jedan savjet
što ga je sveti Franjo Asiški davao svojoj braći:
Propovijedajte Evanđelje, ako bi bilo potrebno, također i riječima.
Propovijedati životom: svjedočenje.*

*Nedosljednost vjernika i pastira
između onoga što govore i onoga što čine,
između riječi i načina življenja
minira vjerodostojnost Crkve”.*

*(Papa Franjo, Homilija, Sveti Pavao izvan zidina,
14. travnja 2013., III. uskrсна nedjelja)*

1.1. Pogled na našu nedavnu povijest

“Suvremeni čovjek radije sluša svjedoke nego učitelje, ili ako sluša učitelje to čini stoga što su svjedoci”.

(Pavao VI., *Evangelii Nuntiandi* 41)

Razdoblje označeno koncilskom obnovom vidjelo je u našem Reda nicanje novih bratstava po sastavu, po mjestima, po načinu života i po ponudi. Da bismo bili vjerniji našim počecima i odgovorili na očekivanja Crkve i svijeta, osjetio se snažan poziv na autentičniji evanđeoski život. Upravo u toj situaciji rodio se pokret “Malih bratstava” godina 1960. – 1980¹. Izbor projekta života koji je sadržavao evanđeoske vrijednosti koje treba živjeti, tražio je izlazak iz samostanskih struktura da se uzdržava vlastitim radom i da se uzajamno dijeli život svih ljudi polazeći od najsiromašnijih i rubnih. Takav projekt je urodio različitim iskustvima koja su se ipak završila nakon nekoliko godina. U praksi su mnoge zapreke priječile puno ostvarenje tih projekata: možda previše idealistička i ideološka motivacija, teškoća da se sačuva zdrava napetost između brige za svakidašnji bratski život i života molitve, s jedne strane, i s druge, vanjski zadaci osobito posla (u mnogo slučajeva plaćenoga).

U posljednjih dvadeset godina traženje se nastavilo i proizvelo je nove plodove. Slobodniji od socioloških pretenzija i od rizika ideologije, hod je htio staviti u središte radikalno evanđeoski život koji bi mogao biti znak i svjedočenje Kraljevstva za naše suvremenike. Potaknuti dokumentima Crkve i Reda, motivacijski centar projekata života pomicao se na evangelizaciju ne zaboravljajući, ipak, da je bratski život u malenosti izvirući izvor za svako istinsko evangelizatorsko poslanje. Zapažalo se da nam

¹ Usp. Relazione di fra Thaddée Matura al Seminario di Assisi (20-24 marzo 2006): *Dalla Porziuncola all'Europa: nuovi cammini francescani*.

je radikalna novost vremena koje se je živjelo (postmodernost), osobito na europskom kontinentu, već duboko promijenjenom u mnogim od njegovih kulturalnih paradigmi, otvarala nova pitanja i nukala nas na nove sažetke; s druge strane, imalo se jasnu percepciju da jezici, simboli, mjesta i načini koji su do sada nastojali izraziti naš oblik života više nisu bili dostatni. Osjećala se odgovornost da se karizmu učini znakovitijom, tako da naš stil života pronade evangelizatorsku transparentnost, jasnoću i snagu, da bude znak i proroštvo.

Kroz iskustva koja su u međuvremenu imala prigodu živjeti mnoga braća, Duh Gospodnji je usmjeravao novo osjećanje, novo mišljenje, novu odvažnost. Osim toga, mnoga braća su u novim oblicima pronašla konkretan odgovor na želju obnove i svježine svoga života posvete često u dodiru sa teškoćama i nelagodom koje su naše "povijesne" strukture uzrokovale na osobnom i zajedničkom duhovnom putu nasljedovanja Gospodina našega Isusa Krista.

Jedno od iskustava koja su u dubinu označile hod traženja novih oblika bilo je itinerantski život. Itinerantsko bratstvo je konkretan način da se radikalno živi Evanđelje, da se bude znak i svjedočanstvo vrijednosti Kraljevstva za naše suvremenike; upravo je misionarsko bratstvo ono koje "ponovno aktualizira jedan vidik franjevačkoga života, živeći naizmjenična razdoblja u molitvi, bez novca, bez čvrstog boravišta, u prosjačenju, da bi se svjedočilo *Christi vivendi forma*".²

Bilo je to upravo u susretu provjere nakon itinerantskih misija na ulicama Rima (veljača 2005.), na koji su pozvali Generalnog tajnika za evangelizaciju, da se je rodio projekt europskog susreta s ciljem da se uzajamno podijeli i stimulira traženje mogućih putova za budućnost. Poslije ovog prvog susreta slavili su se i ostali koji su dali dragocjene doprinose razmišljanju o novim oblicima³. Ti

² Iz Projekta itinerantskog bratstva, usp. *Od znakova vremena do vremena znakova. Svjedočanstva, Generalna kurija OFM*, 2002, 30-34.

³ I. Seminar: Asiz, 20. - 24. ožujka 2006.; II. Seminar: Frascati (Rim), 7. - 10.

susreti, življeni u obliku seminara, omogućili su prije svega da se uzajamno dijele različita iskustva, također i izvan Reda manje braće. Iz sučeljavanja sa različitim oblicima života moglo se među njima identificirati “najveći zajednički djelitelj”, tj. karakteristike koje sačinjavaju “novost” koja se susreće u različitim bratskim stvarnostima. Bilo je važno također poći od jedinstvenosti iskustava da se suoči sa konkretnim odgovorima pronađenima u življenju nužnih napetosti između projekta bratskoga i osobnoga života, života *ad intra* i *ad extra*; između novosti života i tradicionalnih bratstava; između eventualnih provincijskih zaduženja pojedine braće i projekta bratskoga života. Među pozitivnim iskustvima zapažamo sinergiju između baze i Uprave Reda. Ti susreti, naime, koje je organiziralo Generalno tajništvo za misije i evangelizaciju (SGME), uvijek su vidjeli i sudjelovanje generalnoga ministra fra Joséa R. Carballa i drugih generalnih definitora, osim braće koja su dolazila iz iskustava također veoma različitih. Slavlje različitih seminara urodilo je malim instrumentima, veoma korisnim da se svoj braći Reda pomogne da razumiju i shvate duh i značenje novih oblika⁴. Oni su uvijek vodili računa, u završnoj poruci, o provincijskoj i međuprovincijskoj razini (suradnja među susjednim provincijama), i na razini konferencije provincijalnih ministara, i o pozornosti na Europu (tema koju još treba razvijati, osobito u praksi). Među pozitivnim plodovima seminara označujemo, osim ovoga, rođenje projekta europskog misijskog bratstva u Palestrini, s obedijencijom (dekretom) Generalnoga ministra, s ciljem da već živi novost sa braćom koja pripadaju različitim provincijama i da prihvaćaju, pomažu i usmjeravaju projekte i “snove” braće koja žele imati iskustvo u novim oblicima.

siječnja 2009.; III. Seminar: Sassone (Rim), 2. - 6. svibnja 2011.; IV. Seminar: Greccio, 4. - 8. ožujka 2013.

⁴ Pomagala *Dalla Porziuncola all'Europa* (2006.) i *Nuovi cammini francescani in Europa* (2009.); usp. također Završni dokument III. *Europskog susreta o novim oblicima evangelizacije i novim bratstvima*, Sassone (2011.).

Tijekom hoda postajalo je sve jasnije da je to da se može tako živjeti naše zvanje dar a ne pravo napokon postignuto ili iščupano od nekoga. Dar koji može cvasti u bratstvu i u redovitim situacijama naših provincija, i kojega prihvaćamo kao poziv na veću dosljednost, priznajući da je protagonista “sveto djelovanje Duha Gospodnjega”⁵ koji djeluje u svima nama.

U posljednje vrijeme, čini se, da nas i Učiteljstvo Crkve stimulira da nastavimo hod obnove našega života koji smo do sada započeli: “*dok je obitelj čuvar sakralnosti života u njegovu izvoru, posvećeni život, ukoliko poziv na suobličavanje Kristu, je čuvar konačnog, punog i radikalnog smisla života*”.⁶ Jedina potrebna stvar za onoga tko je zavjetovao da će živjeti *sine proprio*, jest upravo ta da će živjeti Evanđelje. I taj se dar uvijek pokazuje većim od naših želja i projekata.

⁵ Usp. Sveti Franjo, *Potvrđeno pravilo*, pogl. V.; FF 88.

⁶ “*Svjedočanstvo posvećenih, kao što to Sinoda priznaje, ima unutarnje eshatološko značenje. Vi posvećeni ste svjedoci ‘nadzemaljskog obzorja smisla ljudskoga postojanja’, i vaš život, ukoliko ‘posve posvećen njemu [Gospodinu], u vršenju siromaštva, čistoće i poslušnosti, je znak budućega svijeta koji relativizira svako dobro ovoga svijeta’ usp. Poruka talijanskih biskupa za 17. Svjetski dan posvećenoga života (2. veljače 2013.), gdje se navodi Poruka Narodu Božjemu upućena od Sinode o Novoj evangelizaciji (26. listopada 2012., br.7).*”

1.2. “Novo”... u kojem smislu i zašto?

“Potrebna je nova evangelizacija! Nova u svom žaru, u svojim metodama, u svojim izričajima”.

(Sveti Ivan Pavao II., *Govor na XIX. Skupštini CELAM*, 9. ožujka 1983., 3)

Izričaj “nov”, u ovim posljednjim desetljećima ponavlja se često u govorima i u običnom razgovoru. Već je Drugi vatikanski sabor, u strastvenom traženju obnovljenog odnosa između Crkve i modernoga svijeta, odlučno nakanio dati “nove odgovore na nove probleme”, “prijeći novom načinu da predstavi stvari”⁷, da tako dođe do “novog kršćanskog humanizma”⁸, i naznačio je u dvostrukom pokretu duhovne obnove i prilagodbe modernim vremenima egezemplarnost svake crkvene obnove⁹. Kasniji spisi papinskog Učiteljstva nastavljaju na toj liniji “novosti”¹⁰, dolazeći do poznate formulacije Ivana Pavla II., po kojoj evangelizacija danas treba biti “nova u svom žaru, u svojim metodama, u svojim izričajima”¹¹. Nedavno je Benedikt XVI., osim što je osnovao novi Dikasterij¹², htio posvetiti Novoj evangelizaciji Skupštinu sinode biskupa, čija završna poruka predstavlja dvije komponente:

⁷ Ivan XXIII., *Gaudet Mater Ecclesia*, govor na otvorenju Koncila, 11. listopada 1963. Taj govor je bio definiran kao “Manifest novih vremena”.

⁸ Pavao VI., *Završni govor na Koncilu*, 7. prosinca 1965.

⁹ Kao što se izričito vidi u *Perfectae caritatis*, 2 (=PC): “Prilagođena obnova redovničkoga života treba da jednako obuhvati: s jedne strane, neprestano vraćanje na izvore svakog kršćanskog života kao i na izvorni duh redovničkih ustanova, a s druge strane, njihovo prilagođivanje promijenjenim prilikama vremenâ.”

¹⁰ Ivan Pavao II., *Vita consecrata* (=VC), 1996., govori o “novim odgovorima za nove probleme današnjega svijeta” i o “novim projektima evangelizacije za današnje situacije” (VC 73).

¹¹ Ivan Pavao II., *Discorso alla XIX Assemblea del Celam*, Port-au-Prince, 9 ožujka 1983, br. 3.

¹² Benedikt XVI., *Motu proprio Ubicumque et semper*, kojim osniva Papinsko vijeće za promicanje Nove evangelizacije, 21. rujna 2010.

duhovnu obnovu *ad intra* i navještaj *ad extra*, kao nužne ravnateljice svake evangelizacije ¹³.

U stvari “novo”, toliko zazivano u ovim posljednjim desetljećima, sastavni je dio našega kršćanskoga života: rezultat je stalnog obraćanja koje nas čini novima kako u srcu tako i u odnosima, za punije prihvaćanje Gospodina i braće koja koračaju s nama u vremenu. Novo je točno ono vjerno učenje u školi Učitelja koji je ustvrdio da čini “novima sve stvari” ¹⁴, onaj dinamizam koji čini da “čuli ste da je rečeno...” prelazi u “... ali ja vam kažem” ¹⁵. Dakle, unutarnja dimenzija novoga i ona izvanjska su nedjeljive, kao što je to i korijen od ploda. Dosljedno, promjena srca zaodijeva odnose i djela koja sačinjavaju naš život s drugima, bratstvo i pastoralni rad.

“Novo”, da bi bilo pravo, uvijek zahtijeva zagrljaj između prošlosti, sa bogatstvom njezine baštine, i budućnosti, sa promjenama koje se zamjećuju već u sadašnjosti. Novo, dakle, spaja sjećanje i proroštvo, povratak na izvore i ujedno čežnju za budućnošću, za konačnim ciljem (stoga je tradicija zbilje koje nas očekuju definirala kao *Novissimi*). Bili smo očevici u godinama nakon Koncila kako su opasne tendencije da se izolira jedna dimenzija na štetu druge, riskirajući s jedne strane povratak u prošlost u arheološke oblike koji su cilj samima sebi, ili, s druge strane, riskirajući lakoumna neodmjerena otvaranja koja su u stanju iščupati korijenje kršćanskoga života. Ravnotežu nam pruža sam Gospodin kad se definira: “Ja sam Alfa i Omega, Onaj koji jest, koji bijaše i koji dolazi, Svevladar” (Otkr 1,8). Upravo Njim se trebamo zaodjeti, “obučiti novoga čovjeka” (Ef 4,24; usp. Kol 3,10). Dolazak novoga, na taj način, je skladan dinamizam između Alfe i Omega, između početka i dovršetka, između sjećanja i proroštva.

¹³ “Promijenjeni socijalni, kulturalni, ekonomski, politički i religiozni scenariji pozivaju nas na nešto novo: da živimo na obnovljen način naše zajedničarsko iskustvo vjere i naviještanja”, XIII. Opća redovita skupština Sinode biskupa, 7. - 28. listopada 2012., Poruka Narodu Božjem, 2.

¹⁴ “Evo, sve činim novo” Otkr 21,5.

¹⁵ Mt 5,21-22; 27-28; 33-34; 38-39; 43-44.

Hod Crkve u traženju *novoga*, dobro je vidljiv u našim Generalnim konstitucijama i u spisima Reda¹⁶. U našem Bratstvu, izričaj *Novi oblici života i poslanja*¹⁷ namjerava uvijek držati ujedinjene unutarnju obnovu, svakidašnje obraćanje, bratski život *ad intra*, s “utjelovljenim” evangelizatorskim poslanjem, “uključenim” u danas povijesti. Ono “činiti pokoru” svetoga Franje¹⁸, uvijek mu je davalo nove oči da vidi kamo nositi navještaj, i novo srce da prihvati sve, počinjući od gubavaca i siromaha svoga vremena, siromašnih Bogom i siromašnih stvarima. Novi oblici osobito ističu bratski život koji je “prvo i najsajnije svjedočenje Evanđelja”¹⁹, i stoga je “prvi oblik evangelizacije”²⁰. Da budu transparentnost Evanđelja, oni hoće čuvati u svojoj unutarnjosti duh molitve i pobožnosti, i izgrađivati istinske i duboke bratske odnose, u stilu malenosti i u strastvenosti za evanđeoski navještaj. Samo na tom temelju, evangelizatorsko poslanje novih oblika moći će biti novo, samo ako je izraz unutarnjosti, samo kad na izvan naviješta ono što živi unutra. Na cijelom tom putu obnove, osobitu važnost ima trajna formacija koju treba vrednovati kao trajni poziv i poticaj na novost evanđeoskoga života.

U svojoj dimenziji *ad extra*, različiti novi oblici poslanja su šaroliki odgovor na hitnost da se dospije do muškaraca i žena našega vremena, ondje gdje oni žive; da se učinimo bližima svima, osobito rubnima; da aktiviramo onaj “*Franjo, idi!*” što ga Raspeti

¹⁶ GGKK. 115 § 2: “*Neka naše bratstvo bude proročko u ispunjenju evangelizacijske zadaće, neka braći bude na srcu da žive franjevačku karizmu u novim oblicima u duhu Crkve i u jedinstvu sa životom bratstva*”. Kpitoluski dokument 2009., *Nositelji dara Evanđelja* (=PDV), u broju 20 želi “Nove inicijative”.

¹⁷ Da se imenuju ta bratstva, općenito se upotrebljavaju sljedeći izričaji: *Novi oblici, Novi oblici života i poslanja, Novi oblici bratskoga života i evangelizacije, Nova bratstva u poslanju, Uključena bratstva*.

¹⁸ *Oporuka*, 1: FF 110.

¹⁹ GGKK 87 § 2; usp. GGKK 84.

²⁰ GGKK 89 § 1. Usp. također PDV 27 : “*Uvijek je bratstvo koje evangelizira*” (usp. također broj 28).

neprestano ponavlja nama danas i, istovremeno, da istančamo uši da mogne čuti poziv braće i sestara: “*Franjo, dođi!*”; da posvuda sijemo nadu i čežnju da pripravljamo nova nebesa i novu zemlju²¹. To je također i evanđeoska senzibilnost da Evanđelje prezentiramo sukladno jeziku našega vremena; to je odvažnost da revidiramo strukture koje često zauzdavaju naše korake; to je tipična odvažnost da se živi u novosti Duha.

Izričaj *novi* nije u suprotnosti sa tradicionalnim oblicima evangelizacije, nego je radije u komplementarnosti, u logici *et – et (i – i)*²², iako treba davati prednost novom danas, u promijenjenom društvenom i crkvenom kontekstu²³, s novim pojavkom *znakova vremena*. Ovo je lekcija dvotisućljetne povijesti Crkve: evanđeosko poslanje, naime, “je uzimalo u povijesti *oblike i modalitete uvijek nove* sukladno mjestima, situacijama i povijesnim trenucima”²⁴. Ta konstatacija je dodatni impuls trajnoj obnovi²⁵.

Novi oblici života i poslanja namjeravaju ponovno se vratiti izvorima, uvijek svježima i novima, napajajući se na izvornoj karizmi svetoga Franje, “novoga čovjeka”²⁶, čovjeka budućnosti, da nam nadahnu nova utjelovljenja, nove modele i stilove evangelizacije, novu misijsku strast i strategije.

U ovom povijesnom trenutku u kojemu Red proživljava napor dovodenja na pravu mjeru, trebat ćemo se uvijek podsjećati

²¹ “*Nova nebesa i zemlja*” 2 Pt 3,13; “*Vidjeh zatim novo nebo i novu zemlju*” Otkr 21, 1.

²² PDV 17: “*Jedan od oblika evangelizacije inter gentes u kojemu su založena mnoga braća je tzv. ‘tradicionalna’ evangelizacija koja nastavlja imati svoju vriednost i koja ni u kom slučaju ne eliminira nove oblike evangelizacije niti im se suprotstavlja*”.

²³ PDV Nalog 20 : “*Ne zanemarujući aktivnosti tradicionalne evangelizacije, neka se daje prednost novim inicijativama*”.

²⁴ Benedikt XVI., *Ubicumque et semper, Motu proprio* kojim se osniva Papinsko vijeće za promicanje Nove Evangelizacije.

²⁵ Kako naznačuje isti Saborski dekret PC u broju 13, gdje se želi da zavjet poslušnosti bude svjedočen novim oblicima: “*novis formis exprimatur*”.

²⁶ 3Čel.1,1: FF 822; 1Bon 12,8: FF 1212.

da “će preustroj biti kreativan i izvor proročkih naznaka ako se pobrinemo da lansiramo znakove novih nazočnosti, čak i brojno skromnih, da odgovorimo na nove potrebe, osobito one koje dolaze iz najnapuštenijih i najzaboravljenijih mjesta”²⁷.

²⁷ *Bratski život u zajednici*, CIVCSVA 1994., 67. Usp. Benedikt XVI., *Audijencija 13. siječnja 2010.*: “Također danas, iako živimo u društvu u kojemu često “imati” prevladava nad “biti”, veoma smo senzibilni za primjere siromaštva i solidarnosti koje vjernici pružaju odvažnim izborima. Ni danas ne nedostaju slične inicijative: pokreti koji stvarno polaze od novosti Evanđelja i žive ga radikalno u svakidašnjici, stavljajući se u ruke Bogu da služe bližnjemu. Svijet, kako je podsjetio Pavao VI. u Evangelii nuntiandi (=EN), rado sluša učitelje kad su i svjedoci. Upravo to je lekcija koju nikada ne smijemo zaboraviti u djelu širenja Evanđelja: živjeti kao prvi ono što se naviješta, biti ogledalo božanske ljubavi”.

2. Novi oblici života i poslanja

*da uđemo u ono svetište
gdje je on svećenik i zagovara nas,
i bilo koju stvar zamolimo Oca
u njegovo ime, dat će nam je.*

*Ali neka nam također dadne odvažnost
da pođemo u ono drugo 'svetište'
koje su rane naše braće i sestara u potrebi,
koji trpe, koji još nose križ
i još nisu pobijedili, kao što je pobijedio Isus”.*

(Papa Franjo, *Homilija u Svetoj Marti*, 11. svibnja 2013.)

2.1. Prema zajedničkom identitetu. Smjernice vodilje

“Uzimajući na sebe brige svojih časnih predšasnika, smatram prikladnim ponuditi prikladne odgovore da se cijela Crkva, dajući se preporoditi snagom Duha Svetoga, predstavi suvremenom svijetu sa misionarskim poletom kadrim da promiče novu evangelizaciju”.

(Benedikt XVI., Lettera Apostolica in forma di “Motu Proprio” Ubicumque et semper, con la quale si istituisce il Pontificio Consiglio per la Promozione della Nuova Evangelizzazione, 21. rujna 2010.)

Tijekom seminara i susreta bivali su sve jasniji temeljni elementi Novih oblika, i ljestvica tih istih elemenata, osim potrebe sklada koji ih povezuje. Za vrijeme Seminara u Frascati u 2009., braća su se našla konkretno oko sedam kriterija poznatih kao odlučujući da se započne Novi oblik evangelizatorske nazočnosti. U sljedećim godinama, ti kriteriji, osim što su bili potvrđeni u njihovoj valjanosti, imali su trajno produblјivanje toliko u pojedinim bratstvima, koliko u susretima i u susljednim seminarima već prije spomenutima.

Generalni kapitul 2009., u Nalogu 13. htio je promicati evangelizatorsko poslanje braće u franjevačkom ključu uzimajući, i na neki način čineći ih službenima, kriterije koji su proizašli iz prethodnih seminara. Značajna konvergencija se susreće također u rezultatima Interdisciplinarnog studija o stanju Reda, gdje upravo veći dio braće traži da se bolje i više njeguju duhovni život, bratsko zajedništvo, otvorenost narodu, suradnja s mjesnom Crkvom i poslanje s laicima i sa Franjevačkom obitelji²⁸. Na kraju, Seminar u

²⁸ Istraživanje je bilo učinjeno 2012. - 2013. godine od salezijanca don Renata Miona i zahvatilo je uzorak od oko 1.400 braće. Rezultate su kasnije podvrgli produblјivanju Generalni definatorij i tijela Kurije, osim Povjerenstva za interdisciplinarni studij o stanju u Redu, kako je tražio Generali kapitul 2009. (PDV, Nalog 14).

Grecciu (2013.) stavio je u žarište neke druge pozornosti na odnos koji svaki novi oblik treba vrednovati u povezanosti sa brigom za zvanja i formacijom, sa Franjevačkom obitelji i sa laicima.

Seminar održan 2011. u Karmelu Sassone (Rim), u završnoj poruci je tražio izradu nekih smjernica vodilja o *Novim oblicima života i poslanja*, s ciljem da se ocrtaju neophodni elementi, da se informiraju jedinice Reda i da ih se ohrabri da se otvore i promiču slična “nova” bratstva. Evo, dakle, sažeto elementi koje uvijek treba imati nazočnima:

1. *primat života molitve i slušanja Riječi* svakidašnja i liturgijska (‘lectio’; jedan sat na dan osobne molitve; ‘kontemplativno’ recitiranje Liturgije časova);
2. *njegovanje autentičnih i dubokih bratskih odnosa koji neka zrače svjedočenjem bratskoga života* (česti samostanski kapituli; svakidašnji momenti bratskoga dijaloga, čuvani disciplinom upotrebe sredstava priopćavanja, kao internet, mobitel, televizor);
3. *jednostavan i skroman stil života; malenost i svjedočenje* (prevedeno u konkretne izbore kao što su vjernost manualnom radu koga je Franjo htio; vođenje kućnih poslova, po mogućnosti bez plaćenog osoblja; zalaganje za samouzdržavanje);
4. *prihvatanje i uzajamno dijeljenje života s narodom, osobito sa siromasima* (susret s ljudima);
5. *evangelizatorsko poslanje s obilježjem inter gentes, itinerancije, nazočnosti u nepoznatim, teškim, rizičnim zonama, blizine siromaha, patnika, isključenih, osobite pozornosti za mjesta granice i s novim oblicima evangelizacije i “uključenim” bratstvima*²⁹ (izlazeći iz samostanskog klaustera prema klastru svijeta);

²⁹ Usp. PDV, nalog 20: “Ne zanemarujući aktivnosti tradicionalne evangelizacije, neka se daje prednost novim inicijativama. Da se podupre misijska i evangelizatorska dimenzija, s osobitom pozornošću za granična mjesta i s novim oblicima itinerantske evangelizacije i “uključenih” bratstava, neka Generalni defintorij, uključivanjem dotičnih konferencija, promiče tipično franjevačke formativne putove za braću i laike zajedno”.

6. *zajedništvo s mjesnom Crkvom* (osobito kao svjedočanstvo bratstva i malenosti);
7. *raspoloživost za oblike aktivne suradnje s laicima i sa Franjevačkom obitelji* (na međuprovincijskoj i međunarodnoj razini, među različitim bratstvima, pozivajući se na europsko misionarasko bratstvo u Palestrini i na Generalno tajništvo za misije i evangelizaciju).

2.2. Život koji postaje skladom

“Obnovljeni navještaj pruža vjernicima, također onim mlakima i onima koji svoju vjeru ne provode u djelo u vlastitom životu, novu radost u vjeri i evangelizacijsku plodnost. Njegovo središte i njegova bit uvijek su isti: Bog koji je očitovao svoju beskrajnu ljubav u Kristu umrlom i uskrslom. Svaki put kad se trudimo vratiti izvoru i ponovno otkriti izvornu svježinu evanđelja, javljaju se novi putovi, kreativne metode s različitim oblicima izraza, rječitiji znakovi, riječi bremenite novim značenjem za današnji svijet. Zapravo, svako evangelizacijsko djelovanje je uvijek ‘novo’”.

(Papa Franjo, *Evangelii gaudium*, 11).

To što su evidentirali temeljne kriterije da započne život i poslanje Novog oblika, ne oslobađa franjevce od svakidašnjeg izazova da usklađuju te temeljne naznake. Očito je da su kriteriji među sobom međuovisni, i svaki se treba odnositi prema drugima sukladno skladnoj sinergiji, koja je plod djelovanja Duha Svetoga u nama. Sigurno, različita tipologija Novih oblika stavlja naglasak na jedan ili drugi od tih elemenata, po izvornom nadahnuću svakog novog bratstva.

Evo, sažeto, glavnih izazova u tome da se treba složiti različite vidike, koji se naoko mogu predstaviti kao suprotni. Ali upravo se u teškoći da se nadvlada njihova suprotnost nalazi ono trajno traženje volje Božje koja u nama izvodi osobno i zajedničko obraćenje. Svijetao doprinos u slaganju sklada dolazi nam od prvog naloga Generalnoga kapitula 2009., koji nas potiče da živimo Prioritete Reda (život s Bogom, bratstvo, malenost, evangelizaciju, formaciju) u ključu poslanja, dakle u životnom dinamizmu unutar kojega svaki od prioriteta se rasvjetljava s drugima i zajedno su usmjereni na evanđeoski navještaj, *“ad intra i u perspektivi otvorenosti svijetu”*³⁰.

³⁰ PDV, nalog 1: Ponovno predložiti *“Prioritete u ključu evangelizatorskog posla-*

- Prvi kriterij, primat Boga, nedvosmisleno tvrdi da u temelju svakog novog oblika postoji živi kontakt sa Gospodinom, u osobnoj i zajedničkoj molitvi, u svakidašnjem dijalogu sa Riječju. Taj temelj potvrđuje prije svakog apostolskog djelovanja, prije svakog *djelovanje*, jest *biti* učenik. Treba, stoga, uskladiti kontemplativni život sa poslanjem, sukladno načelu pape Franje koji potvrđuje naše uvijek biti *učenici-misionari* ³¹.
- Njegovanje autentičnih i dubokih bratskih odnosa zahtijeva besplatnost (*gratuitas*) vremenâ posvećenih bratstvu, priznatom kao idealnom mjestu da se raste kao braća, kršćani i manja braća³². Na toj fronti treba složiti dinamike: bratske odnose – osobni odnos s Gospodinom; bratski život – život apostolata; odnose *ad intra* među braćom i kontakte *ad extra*. Druge dinamike, još, sastoje se u nalaženju plodnoga sklada između vršenja vlasti i bratskog dijaloga, i između osobnog projekta svakoga i projekta bratstva, između projekata bratstva i zahtjeva mjesne Crkve. U bratstvima obilježenim međunarodnošću, treba također voditi računa o različitim jezicima i kulturama koje imaju svoju težinu unutar bratskih odnosa.
- Stil jednostavnoga i skromnoga života omogućuje da se živi ona zavjetovana malenost koja nas označava kao sinove Franje i koja nam dopušta da dajemo svoje svjedočanstvo kroz život, prije nego naviještanjem riječima. Duboko uvjerenje da prije trebamo biti evangelizirani da bismo bili evangelizatori³³, promiče srce trajnog učenja, ponizno i slobodno osjećanje,

nja i u perspektivi otvorenosti svijetu, da nastave temeljne vrijednosti na koje se poziva u animiranju našega života i poslanja u sljedećim godinama”.

³¹ Papa Franjo, *Evangelii Gaudium* (=EG), Apostolska pobudnica, 2013., 120: “Ne govorimo više da smo “učenici” i “misionari”, nego da smo uvijek “učenici-misionari”.

³² Usp. GGKK 39.

³³ “*Evangelizatorica, Crkva počinje evangeliziranjem same sebe*” (Pavao VI., EN 15).

ukorijenjenu potrebu trajnog obraćenja. Malenost svednevice pruža mnoge poticaje da se produbi: kako uskladiti manualni rad i samostanske poslove sa misionarskim naviještanjem, u terminima vremena i energija; kako upravljati napetošću za siromašnim životom i potrebom da se zaradi novac za uzdržavanje; kako nadvladati suprotnost između stila skromnosti i posjedovanje velikih zgrada koje treba uzdržavati, uključujući i osoblje koje treba plaćati, želeći ostati vjerni uvjerenju da strukture trebaju očitovati Evanđelje, ne skrivati ga, i stoga su uvijek potrebne obraćenja zajedno s našim životom³⁴; između itinerantskog života, snažno označenog provizornošću, i komotnog samostanskog života, koji nas čeka na povratku; između radikalnog poziva franjevačkog zvanja i ekonomske ovisnosti o provinciji³⁵.

- Jedan drugi vidik na koji treba svratiti pozornost bratstva jest sklad između ponuđene gostoljubivosti u našim kućama i potrebe bratskoga života i itinerantskog hoda.
- Osim toga je nužna budna pozornost da svaka suradnja sa mjesnom Crkvom bude življena sa našom karizmom manje braće, usvajajući želju Pape za “siromašnom Crkvom za siromahe”³⁶.
- Napokon, dok se slažemo o vrijednosti i ljepoti sredstava priopćavanja, u cilju da živimo intenzivnije bratstvo u Crkvi i sa cijelim svijetom, zapažamo u isto vrijeme potrebu brižljive discipline u upotrebi tih sredstava priopćavanja.

³⁴ Usp. Plenarno vijeće Reda manje braće, Guadalajara (Meksiko) 29: “*Jednoobraznost i pretjerana stabilnost nekih struktura u vremenu i prostoru izražavaju odsutnost evanđeoske kvalitete*”.

³⁵ Imajući uvijek na umu da “*nas kultura blagostanja anestezira*” (Papa Franjo, EG 54).

³⁶ Papa Franjo, EG 198.

2.3. Jedan život, mnoga lica. Tipologije Novih oblika.

“Instituti posvećenoga života i družbe apostolskoga života su uvijek bili proročki glas i živo svjedočanstvo novosti koja je Krist, suobličjenja Onome koji se je učinio siromašnim obogaćujući nas svojim siromaštvom. To siromaštvo puno ljubavi i solidarnost, uzajamno dijeljenje i ljubav izražavaju se u trezvenosti, u traženju pravednosti i u radosti bitnoga, da upozore na materijalne idole koji zasjenjuju autentični smisao života. Ne koristi teorijsko siromaštvo, nego siromaštvo koje se uči dotičući tijelo Krista siromašnoga, u poniznima, u siromašnima, u bolesnima, u djeci.

Budite i danas, za Crkvu i za svijet, predstraže pozornosti prema svim siromasima i svim bijedama, moralnim i duhovnim, kao nadvladavanje svake sebičnosti u logici Evanđelja koje poučava da se ima povjerenja u Providnost Božju”.

(Poruka Svetoga Oca Franje sudionicima Međunarodnoga simpozija na temu: *“Upravljanje crkvenim dobrima institutâ posvećenoga života i družbi apostolskoga života u službi “ljudskoga – humanum” i poslanja Crkve”*, Papinsko sveučilište Antonianum, 8. – 9. ožujka 2014.)

Različite fizionomije koje su uzela Nova bratstva odgovaraju istovremeno pozivu Božjem i potrebama Crkve i društva. Rođene od Boga u srcima braće, u prilično različitim okolnostima vremena i prostora, one se mogu sažeti u sljedeće tipologije:

- *Bratstvo u tradicionalnom samostanu*, strateška forma da se mnogobraći u Redu prenesu vrijednosti koje nas karakteriziraju. Takva bratstva, s jedne strane, slična su po jednostavnom i skromnom životu i po tom što su bratski prostor prihvaćanja, i s druge strane se razlikuju po svom specifičnom *proprium* :
- jednostavan i bitan stil života, svjedočeci osobito malenost
 - osobita briga u upotrebljavanju jezika i strategija koje odgovaraju našem svijetu
 - prihvaćanje i suradnja s drugim redovnicima i laicima

- prihvaćanje svećenika i redovnika koji trebaju duhovnu pomoć
 - prihvaćanje osoba u teškoćama, duhovnim i materijalnim
 - prihvaćanje *migranata (migrantes)*
 - novi 'misionarski' oblici.
- *Bratstvo uključeno* u rubne gradske ambijente:
 - *Bratstva koja stanuju u kućama* (ne u samostanima), u poljima: jednostavne građevine, manualni rad, živi odnos sa prirodom.
 - *Itinerantska bratstva* (također s naizmjeničnim vremenima): braća žive u nekom samostanu ili u nekoj kući i zauzeti su u djelu evangelizacije i u naizmjeničnim vremenima izabiru itinerantsku evangelizaciju³⁷.
 - *Eremitska bratstva – itinerantska evangelizacija* (koja izmjenjuju vremena kontemplacije³⁸ i itinerantske evangelizacije).

U svakom od tih oblika života – uvijek u dinamici traženja da se potpuno odgovori volji Božjoj, u zajedničkom zalaganju i kao manji – bratstvo traži da sklada sedam kvalificirajućih točaka, gore ispitanih, s vlastitim osobitim nadahnućem, u vjernom radu trajne formacije. Takav dinamizam sadrži svakidašnje suočavanje s Bogom i sa braćom. Upravo taj radosni napor, vođen u predanju božanskoj Providnosti, rađa novošću i plodnošću.

³⁷ “*Itinerantsko bratstvo je misionarsko bratstvo koje živi u molitvi, bez novaca i bez stabilnog prebivališta, u prosjačenju*” (*Od znakova vremena do vremena znakova*, 30).

³⁸ Sukladno posebnom *Pravilu za život u samotištima* svetoga Franje, usp. FF 136-138.

3. U dinamičnom odnosu sa provincijskim bratstvima

“Prvi izlazak jest ‘izlazak iz sebe prema bratu’”.

(Papa Franjo, Evangelii Gaudium 179)

3.1. Prema obnovi života i poslanja u provincijskim bratstvima

“Svi smo pozvani da prihvatimo ovaj poziv: izići iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti dostići sve periferije” .

(Papa Franjo, *Evangelii Gaudium* 20)

Bratstva *Novih oblika života i poslanja* mogu stvarno biti kvasac života za jedinice kojima pripadaju, osobito po onoj “evanđeoskoj svježini” koja daje okus i smisao nasljedovanju Krista u Crkvi danas. Živa želja da se živi naša karizma u autentičnosti ima egzemplarnu snagu za cijelo provincijsko bratstvo, koje time biva ponovno dovedena do onog bitnoga u redovničkom životu koje je usredotočeno oko tri stupa: života s Bogom, zajedništva u bratstvu i evangelizatorskog poslanja. “Nova” bratstva, na taj način, postaju za sve poticaj da žive kao manji i u svakidašnjici te tri dimenzije, koje su u srcu naše karizme i treba ih apsolutno držati ujedinjene među sobom.

Život s Bogom.

Život s Bogom je u temelju svega, on je srce našega života manje braće, on je limfa koja nas hrani i koja nam daje snagu svaki dan da živimo i produbljujemo bratske odnose, on je energija koja zapaljuje oganj poslanja. Živjeti vitalni odnos s Bogom, znači imati:

- velikodušno, nježno, otvoreno i raspoloživo srce koje se daje probosti Ljubavlju Krista i ljubavlju vlastite braće, osobito u odnosima sa onima koji najviše trpe; odnos pun ljubavi s milosrdnim Bogom, koga zapažamo u bratu, u miru sa samim sobom i sa vlastitom braćom. Istinski mir koji dolazi od Boga, brat ga može priopćiti jedino ako je sam pomiren. Tada postaje moguće promicati, u Duhu Asiza, kulturu “nenasilja”,

dobrohotnosti, blagosti u bratskim odnosima, praštanja i poštivanja stvorenoga, da se postane, po Evanđelju, sijač i mirotvorac;

- sposobnost da “popustimo” u vlastitim sigurnostima i da “imamo povjerenje” u Gospodina, gospodara naših života. To je upravo ono u čemu neka itinerantska braća imaju iskustvo već nekoliko godina. Polazeći bez novca i ne znajući unaprijed kamo će poći spavati, povjeravajući se posvema Božjoj Providnosti. U svakoj od njihovih misija dano im je vidjeti kako Gospodin ide pred njima u svako mjesto, bdijući nad njima s velikom dobrotom;
- sposobnost da se umiju od-središtiti od sebe da naprave mjesto Kristu, i da priznaju da je doista On koji vodi misiju, a nikako sam brat. Kompetencije svakoga su uistinu korisne i često veoma založene, ali je važno bdjeti da ne budu odvojene od Krista koji je autor tih primljenih talenata. To znači priznati u dubini, na osobnoj i zajedničkoj razini, da je protagonist naših života doista Krist, i da smo oživljeni dahom njegova Duha. Život bratstva i svakog od braće ima Krista kao prvi temelj čvrstoće i kohezije, a ne osobne sposobnosti i moći jednih ili drugih;
- redovitu, iskrenu i obnovljenu pozornost prema meditaciji Božje riječi, šutnji i vremenima adoracije, njegujući molitveno čitanje Riječi i živeći intenzivno Liturgiju, sa njezinom zbijenom gustoćom evangelizacije;
- ljubav za Crkvu, za svece i svetice, i osobito za Djevicu Mariju.

Bratski život.

Živjeti *dar brata* uključuje:

- odnos prema drugima prožet poniznošću, ne tražiti, prije svake druge stvari, da se ima pravo na vlastite ideje, koliko god bile dobre, i još manje nametati ih drugoj braći. Bratski duh pretpostavlja uzajamno, recipročno prihvaćanje koje se ne temelji na vladanju jednog brata nad drugim. Poniznost

u odnosima dopušta da se ostvaruje odsredištenje od sebe da se stvori više prostora Gospodinu i veća raspoloživost za prihvaćanje brata različitoga od mene;

- gušt za recipročno slušanje, dijeljenje života i bratskih komunikacija, koje pomažu rastu zajednice i svakoga od braće. Želja da se gradi zajedno s drugima, u dinamici traženja Kraljevstva Božjega koje se već daje svakidašnjem otkrivanju. Radost prepoznata u življenju na jednostavan način pravednih i zdravih odnosa sa samima sobom i sa drugima, tako kao sa najsiromašnijima. Radosno iskusiti ljepotu praštanja, danog i primljenog, kroz jednostavno i iskreno bratsko ispravljanje;
- zajedništvo sa braćom vlastitoga bratstva, provincije i Reda, sa Crkvom općenito. Zdrav i uravnotežen odnos sa autoritetom, bilo kad ga se vrši, bilo u stanju kad se sluša;
- takva organizacija koja omogućuje franjevcu da dariva svoj redovnički život izvan (bratstva) kao da je ostao u vlastitom bratstvu, u poštivanju vremenâ molitve, šutnje, suživota, aktivnosti i susreta.

Evangelizatorsko poslanje.

Evangelizatorsko poslanje, uvijek se vrši kao bratstvo i kao intimna potreba da se ide i naviješta drugima ono što nam je Gospodin darovao, sačinjava:

- goruću želju da se svjedoči našoj braći i sestrama svijeta ono što nama daje da živimo, da se napoje na istom izvoru; stvarnu raspoloživost da se pođe u misije; duboku želju da se naviješta Evanđelje, i poziv da ga se ostvaruje. To je evanđeoska odvažnost koja nas nagoni da živimo tu avanturu u nasljedovanju Krista;
- prikladna priprava prije misija, tako kao korisna suradnja sa različitim protagonistima; živi odnos s Kristom koji se utjelovljuje u uzajamnoj i dobrohotnoj bratskoj pomoći;
- redovito predanje i provjera naših dana pred Bogom i pod dobrohotnim pogledom vlastite braće. Dijeljenje Evanđelja,

nakon nekog vremena intenzivne aktivnosti, je izvanredno sredstvo za ovo uzvratanje; to dopušta zauzimanje odmaka s obzirom na ono što je bilo življeno, i zajedničko ponovno usredotočenje oko Božje riječi, okrenuto da prihvati ono što govori Gospodin;

- važnost dobrohotnosti u recipročnim odnosima, jednako kao dubokog mira i radosti koje dolaze od Boga i u kojima boravi brat u poslanju;
- “uravnoteženo” upravljanje vlastitim vremenom, između kontemplacije, zajedničarskoga života, aktivnosti, studija i ljudskih odnosa, tako da brata nikad previše ne “progutaju” aktivnosti do te mjere da više ne bude raspoloživ ni za koga, kao i da ne upadne u suprotnu pretjeranost, u gubljenje vremena i u bespoličarenje.

3.2. Formacija koja se rađa iz života.

“Crkva ne raste prozelitizmom, već ‘privlačnošću’”

(Papa Franjo, *Evangelii Gaudium* 14)

Novi oblici života i poslanja imaju odlučnu nakanu kao stil života uzeti duboku duhovnu obnovu, namjeravajući živjeti trajnu formaciju kao trajno obraćenje³⁹. U isto vrijeme, oni su u traženju novih putova za evangelizaciju, u slušanju Božje riječi i znakova vremena, tražeći da utjelove nove stilove života kao bratstvo manjih, u dinamici pastoralnoga djelovanja koje je više razumljivo današnjim ljudima.

Na taj način, fizionomija *Novih bratstava* proizlazi osobito prikladnom da se poziva na formaciju, tako trajnu kako i početnu, upravo stoga jer ta bratstva kane učiniti konkretnom i svakidašnjom onu “ratio” koja se poučava u odgojnim kućama. Na neki način, oni utjelovljuju “ratio” u konkretnu “operatio”.

U ovim posljednjim godinama, Novi oblici su bili mjesta bratskog i evangelizatorskog iskustva za toliku braću u početnoj formaciji, gdje su mogli kušati jednostavnije oblike nazočnosti u dodiru sa narodom, osobito na “periferijama ljudskoga”.

U ne malo jedinica, Novi oblici su ponudili uključivanje novozajetovanika za vrijeme delikatnog razdoblja koje pripravlja na svečano zavjetovanje, pomažući im da učine da se istakne Gospodinov poziv u njihovu životu i da nadvladaju česte nelagode te faze. Takva pomoć se pojasnila kroz Projekt života i poslanja;

³⁹ Usp. VC 69: “*Fromativni proces se, kao što je rečeno, ne svodi na svoje početno razdoblje, budući da, zbog ljudskih granica, posvećena osoba neće nikada moći smatrati da je potpuno izgradila onoga novoga čovjeka koji doživljava u sebi, u svakoj životnoj prigodi, Kristove osjećaje. Početna formacija se, prema tome, mora spojiti s onom trajnom, stvarajući u subjektu formacije raspoloživost da se dopusti formirati u sve dane života*”.

jačajući i produbljujući bratske veze; dajući kvalitetu duhu molitve i pobožnosti; živeći jednostavne oblike malenosti, u dinamici istinske trajne formacije.

Upravo po tijesnom odnosu između Novih oblika i formacije, postaje temeljno njegovati uzajamni i pun povjerenja dijalog između Novih bratstava i provincijskog tajništva za formaciju i studije; ta povezanost promiče korisne odjeke na život provincije:

- na same *Nove oblike bratstva*, prije svega, koja se na taj način uistinu shvaćaju “uključenima” u tijelo cijeloga bratstva, u hod trajne formacije, nalazeći svoj prostor i svoju funkciju⁴⁰;
- na one koji žive u kućama formacije, zatim, koji u Novim oblicima vide neke izraze vlastite budućnosti i moguća utjelovljenja onoga što uče;
- za svu braću provincije, koja mogu pronaći u Novim oblicima predlagajuću uravnoteženost života *ad intra* i *ad extra*, između intelektualnih aspekata i onih praktičnih, između kvalitete bratskoga života i apostolskoga žara;
- unaprjeđujući nova iskustva trajne formacije, životnija i dinamičnija, fleksibilnija i utjelovljenija;
- prihvaćajući one mlade koji, privučeni životom tih bratstava, žele živjeti iskustvo pratnje i razlučivanja zvanja.

⁴⁰ Usp. *Na slobodu ste pozvani. Trajna formacija u Redu manje braće*, Rim - Zagreb, 2011, br. 25: “Kontekst trajne formacije jest onaj redovitog života mjesnog bratstva, uključenog u kulturalni, politički i društveni svijet, koji ostaje prva i najvažnija sredina, u kojoj osoba uči da je oblikuju raznolike situacije. Samo mjesno bratstvo živi unutar mreže širih odnosa što ih čine provincije i kustodije, konferencije i sam Red. U njemu se smješta poziv da se podijeli vjera u duhu metodologije Emausa... Nije dovoljno pripremiti rokove i ostvariti formativne pothvate, ako nema sposobnosti da se podijeli život. Sva posredništva osobne i institucionalne naravi, korisna su u mjeri u kojoj podupiru put bratskog odnosa i sudjelovanja”.

Osobito, gledajući na *Početnu formaciju*, Novi oblici kane ponuditi:

- razdoblja franjevačkih iskustava koja uključuju, za vrijeme formativnih etapa,
- prihvaćanje i pratnju za "franjevačku godinu" i za zgodna uključivanja,
- pomoć da se provjeri prikladnost mlade braće i njihovo specifično zvanje, kroz prikladna iskustva života i poslanja⁴¹.
- Ne treba isključiti, ondje gdje se pokažu uvjeti, da Novo bratstvo može i samo biti odgojna kuća.

Trajnoj formaciji, Novi oblici mogu pružiti:

- trajnu formaciju uistinu životnu, koja polazi od života i vodi životu, idući dalje od vidika posadašnjenja i pripreme, iako važnih, na pastoralni rad;
- animiranje dana povlačenja i dana studija za franjevce;
- prihvaćanje i pratnju za razdoblja *moratoriuma*, i za subotnju godinu;
- također na međuprovincijskoj i međunarodnoj razini, Novi oblici, sukladno svojoj fizionomiji, mogu biti cilj braće koja žele intenzivno dijeliti neke vrijednosti našega života, ili koja žele povratiti određene motivacije ili aspekte franjevačkoga života i poslanja.

⁴¹ U sukladnosti s onim što naznačuje *Ratio Formationis Franciscanae OFM*.

3.3. Rađati Nove oblike: smjernice za bratski hod pratnje i provjere

“Oni koji ne koračaju da ne bi pogriješili čine težu pogrešku”

(Papa Franjo, *Homilija u Svetoj Marti*, 8. svibnja 2013.)

Polazište: projekt.

Nije moguće krenuti, tražiti da se živi nešto novo, bez konkretnog prijedloga, privlačnog, konkretnog i ostvarivog, koji u svojoj jezgri nije ništa drugo nego *vita Evangelii Iesu Christi*. To je “srce” koje vodi hod koga treba prijeći, koga treba staviti u središte svega i o kojemu je nužno biti složni. Situacije i mjesta u kojima ostvarivati taj projekt, premda važni, ostaju drugotni elementi. Ponekad je dijecezanski biskup imao značajnu važnost da definira najprikladnija mjesta i konkretne moguće modalitete. Postupak razlučivanja u nekim slučajevima se može pokazati prilično dug i izrađen, s potrebom različitih prethodnih razgovora kako unutar provincijskog bratstva tako i sa biskupijom. Odlučujuće je da projekt bude preuzet kao projekt provincije, koja će biti pozvana podržavati i provjeravati postupni razvoj, osobito u prigodama provincijskih kapitula.

Braća Novih oblika.

Da se započne, potrebne su osobe uvjerene, odlučne, koje znaju što hoće. Potrebno ih je barem tri ili četiri, ljudski zrele, samostojne i komplementarne, jer nije riječ o projektu nekog pojedinca, nego jednog bratstva, u kojemu su vrednovane karizme svakoga. Incijativa, sazorila kroz iskustva, kontakte, razmišljanja i rasprave, treba se roditi u otvorenom i tijesnom dijalogu sa upravom provincije.

Program.

Konkretni program života treba osigurati pravednu hijerarhiju i dosljednost između triju temeljnih vrijednosti našega poziva: život vjere, bratstvo, nazočnost među ljudima (poslanje). Istinit okvir liturgijske i osobne molitve zahtijeva pounatrnjenje, smirenost, vrijeme i vjernost. Odnosi uistinu bratski trebaju uobičajenu nazočnost braće. Poslanje se sastoji prije svega u svjedočenju koje se očituje kroz naš način življenja i u prihvaćanju otvorenom svakome koji k nama dolazi ili do koga mi dođemo. Redoviti i česti momenti bratske provjere su nužni da se jamči sklad tih triju temeljnih elemenata naše karizme.

Uloga autoriteta.

Na kapitulima i na ministrima je zadatak da stimuliraju, ohrabruju i razlučuju. Vlast može i treba izazivati, tražiti prikladne osobe, pomagati u situacijama nepovjerenje ili nerazumijevanja. Neka ministri redovito pohađaju tu braću, prateći ih izbliza i brinući se za rast projekta. Osim toga, oni će se brinuti da tradicionalna bratstva i ona nova zadrže uzajamne kontakte i da si uzajamno pomažu, osobito unaprjeđujući dobar odnos sa trajnom formacijom i formativnim etapama. Odlučujući su, osobito u prigodi kapitula, momenti provjere projekta *ad experimentum*, osobito u prvim godinama.

Odnosi sa Crkvom.

Pomagati hod istinskog zajedništva sa biskupom, sa svećenicima, redovnicima i laicima unutar mjesne Crkve, osjećajući se dijelom iste, živeći i pružajući naše svjedočenje kao manja braća, prihvaćajući sve sa franjevačkom simpatijom.

Zaključak

Poslani cijelom svijetu

Duh “poziva posvećeni život da nađe nove odgovore ... nove planove evangelizacije za današnje situacije” (VC 73). Riječ je očito o tome da se nađu novi oblici, novi znakovi, nova posredovanja koji stavljaju u odnos Evanđelje i čovjeka našega vremena. To je apsolutni zahtjev da ne ostanemo izvan povijesti i izvan kultura koje naravno stvaraju svoj put, koje se neprestano mijenjaju. Potrebna su bratska, iskustvena, “provizorna”, teocentrična posredovanja, ali koja s ljubavlju slijede duboke zahtjeve čovjeka. I sam stil života naših bratstava treba ponovno pronaći snagu svjedočenja i jasnoću navještaja.

U Redu ima mnogo braće koja su spremna riskirati u tom tipu konkretnoga dijaloga sa našim društvom, spremna za misionarsku pokretljivost, nadahnuti strastvenošću za Boga i sućuti za čovjeka, a de ne umanje zajedništvo sa svima. Ali kako ih osloboditi od tjeskobne brige da spašavaju strukture? Kako nadvladati strah za kraj jednog tipa institucije i borbu za preživljavanje? Kako živjeti nove oblike nazočnosti, a da oni ne ranjavaju jedinstvo jedne određene jedinice? Kako nadvladati komotnu “nepokretnost” koja paralizira hod tolike braće i tolikih provincija? Papa Franjo nas podsjeća: “Kultura blagostanja anestezira nas” (EG 54).

Već su rođena provizorna bratstva, pokretna, međuprovincijska, međunarodna, među-obedijencijalna, međureligijska, u suradnji s laicima, gdje su slušanje, samo-evangeliziranje i misionarski duh povezani. Riječ je o povremenim iskustvima ali koja mogu postati umetci za neki mozaik u vidu tih novih posredovanja.

Po W. Goetheu: “Europa je rođena na hodočašću i njezin materinski jezik je kršćanstvo”. I franjevački pokret je rođen u evanđeoskoj pokretljivosti kroz Europu i kroz cijeli svijet. Zašto ne povratiti tu evanđeosku lakoću i odvažnost podupirući međuprovincijska i međunarodna bratstva? Pozvani smo da

prelazimo iz logike čuvanja i preživljavanja u logiku besplatnog dara; iz strategije čekanja u “zatvorenom” u odvažnost susreta. Pozvani smo, unutar svakoga bratstva, provincije i Reda, stalno pomirivati *proroštvo i zajedništvo*, novost i kontinuitet, u poštivanju svakoga brata. Usuditi se za nove oblike života i evangelizacije ne znači obezvrijediti ono što se je činilo ili se čini, nego samo “izraditi nove odgovore ... nove planove evangelizacije za današnje situacije” (VC 73). Kriterij istine svakoga oblika evangelizacije, nove ili već postojeće, nije preživljavanje ili komotnost, nego usklađivanje našega života sa Evandjeljem, sa Pravilom, sa “dosljednošću između navještaja i života” (VC 85).

Svaka regija i svaka kultura trebaju pronaći u franjevcima, u ovim malim odvažnim i proročkim bratstvima, točke uporišta i obnove. Izazovna aktualnost života i poruke pape Franje je za nas poticaj i nada. Cijeli svijet je probuđen njegovim svjedočenjem. Papa stvarno vjeruje u aktualnost naše karizme življene u bratstvu i malenosti među narodom; ali vjerujemo li mi stvarno?

Fra Giacomo Bini, OFM

*“Neka Duh Sveti
dadne apostolsku revnost svima nama,
neka nam dadne i milost da uznemirujemo;
milost da idemo naprijed
prema egzistencijalnim periferijama.
Crkva to toliko treba!*

*Dakle, tražimo od Duha Svetoga
ovu milost apostolske revnosti:
kršćani sa apostolskom revnošću.
I ako uznemirujemo, blagoslovljen bio Gospodin!
Naprijed, kako kaže Gospodin Pavlu: ‘Hrabro!’”*

(Papa Franjo, Homilija u Svetoj Marti, 16. svibnja 2013.)

Franjevačka Blaženstva za “Nove oblike” života i poslanja

*San blaženoga
Oca svetoga Franje Asiškoga*

“Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!

Blago ožalošćenima: oni će se utješiti!

Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju!

Blago gladnima i žednima pravедnosti:

oni će se nasititi!

Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!

Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!

Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!

Blago progonjenima zbog pravедnosti:

njihovo je kraljevstvo nebesko!

Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i svako zlo slažu protiv vas!

Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!

Ta progonili su tako proroke prije vas!”

(Mt, 5,3-12).

Blaženi “novi oblik siromašnog bratstva”, čije je jedino bogatstvo Bog koga treba hvaliti u liturgiji, bratstvo koje njeguje svaki dan rane grijeha koji se duguje egoizmu punom sebe, koje prakticira umijeće ljubavi, koje daje prostora i vremena slušanju, koje uzajamno dijeli kruh sa bližnjima za stolom i u Euharistiji...

Blaženi “novi oblik poniznoga bratstva”, bez druge savršenosti osim svojih nedostataka, s kojima se na svakom koraku treba pomirivati, gledajući u lice istinu svakoga brata, upravo kako Bog gleda, s ljubavlju bez granica; braću koja praštaju jer znaju da im je oprošteno ...

Blaženi “novi oblik radosnoga bratstva”, koje plače s onima koji podnose tolike nepravde, i ne buni se, i založeno je za novo i dostojno Kraljevstvo, koje treba uvijek inauguirati u svakome srcu i u svakom domu, u svakoj obitelji i u svakom bratstvu; jer Isus je postao bratom za nas ...

Blaženi “novi oblik milosrdnoga bratstva”, koje prigrbljuje periferije ljudskoga, slijedeći Krista koji prebiva u raspetima zemlje i zajedno je sa siromasima bez neba; sijući zajedništvo i zajednicu, rađajući onaj duh povjerenja koji daje spasenje žrtvama zaboravljenima od povijesti ...

Blaženi “novi oblik bratstva čista srca”, koje bez dvostrukosti živi vlastito posvećenje, ne zaodijeva se prividnim savršenostima niti se razvodnjava u osrednjosti, nego traži ljudsku i solidarnu svetost sa svim kršćanicima Naroda Božjega na putu, s Crkvom ...

Blaženi “novi oblik mirotvornog bratstva”, koje sije praštanje praštajući, koje rađa nove odnose, poštujući maleno i manje, jer nas je Bog učinio velikima obećanjem Kraljevstva koje raste kao kvasac u svakidašnjim križevima, koje niče iz rane kao spasenje ...

Blaženi “novi oblik pravednoga bratstva”, koje sa svojom slabošću daje svjedočanstvo snazi Božje riječi, čije slušanje *sine glossa* rasvjetljuje svakidašnji hod s poslušnošću, da bi mogao jesti kruh s dostojanstvom znojnoga rada i zadovoljstvom onoga koji uzajamno dijeli vjeru u Boga koji ispunja svoja obećanja kroz šutljivu i neprekidnu rječitost znakova vremena ...

Blaženi “novi oblik progonjenoga bratstva”, gdje je Evanđelje dobra vijest prije svega za samo bratstvo, i onda za one koje susreće na svom putu; uvijek hodočasničko i kao pridošlica, živeći i naviještajući svakom stvorenju, koliko je moguće, da nema nikoga drugoga Svemogućega osim Boga ...

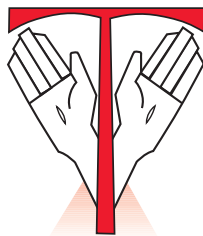
Radujte se i kličite zbog savršene radosti, braćo, kad živite dajući novi bratski oblik novosti života Evanđelja, sukladno franjevačkom Pravilu i životu: molitvenom, bratskom, manjem, misionarskom i evangelizatorskom, u trajnoj formaciji ... da se nasljeđuju stope Krista, u njegovoj Crkvi; sa svim ljudima, čijom braćom postajemo u služanju; sa svim stvorenjima, koja su nam također braća i sestre ... da svi zajedno ispovijedamo, sa *Evangelii gaudium*, uskrsni himan stvaranje: Hvalite i blagoslivljajte Gospodina moga, zahvaljujte njemu u poniznosti velikoj...! potpuno povjereni blaženom obećanju Isusa, Krista: “Radujte se i kličite, jer velika je plaća vaša na nebesima!”

Marija, blažena siromašna Majka Gospodinova, neka bude vječna zvijezda franjevačkih “novih oblika”, da ih učini blaženima na zemlji kao na nebu. Amen!

Fra Vidal Rodríguez López ofm
SGFS

Indeks

Predgovor.	5
Uvod	7
1. Novo vino u nove mješine	11
1.1. Pogled na našu nedavnu povijest	15
1.2. “Novo”... u kojem smislu i zašto?	19
2. Novi oblici života i poslanja	25
2.1. Prema zajedničkom identitetu. Smjernice vodilje	29
2.2. Život koji postaje skladom	33
2.3. Jedan život, mnoga lica.	37
3. U dinamičnom odnosu sa provincijskim bratstvima	39
3.1. Prema obnovi života i poslanja u provincijskim bratstvima.	43
3.2. Formacija koja se rađa iz života.	47
3.3. Rađati Nove oblike: smjernice za bratski hod pratnje i provjere	51
Zaključak	53
Franjevačka Blaženstva	55

GENERAL SECRETARIAT
FOR MISSIONS AND EVANGELISATION
Via di S. Maria Mediatrice, 25
00165 Rome, Italy
www.ofm.org